

JAARVERSLAG LAMPION 2015

Mei 2016

1. Inleiding

Het Landelijk Informatie- en adviespunt voor de gezondheidszorg voor illegalen en niet-toegelaten asielzoekers ging op 1 april 2004 van start. Het jaarverslag van 2015 geeft de gegevens weer van het elfde volledige jaar van het bestaan van Lampion.

Waar in het jaarverslag gesproken wordt over illegalen, worden ook ongedocumenteerden en niet toegelaten asielzoekers bedoeld.

In de eerste helft van dit jaar stond de opvang van niet-toegelaten, uitgeprocedeerde asielzoekers in de publieke en politieke belangstelling. 'Bed, bad en brood' is inmiddels een algemeen bekend begrip.

In de tweede helft van het jaar raakte de bed, bad en brood-discussie op de achtergrond vanwege de zeer grote instroom van vluchtelingen. Hierdoor moesten ook de deelnemers aan Lampion toen hun prioriteiten enigszins gaan verleggen.

2. De organisatie van Lampion

De stuurgroep van Lampion, bestaande uit vertegenwoordigers van landelijke organisaties (zie bijlage 1) kwam in 2015 viermaal bijeen, namelijk op 15 januari, 12 maart, 11 juni en 1 oktober.

Halverwege het jaar nam mevrouw A. Wils van de KNOV afscheid van Lampion en werd mevrouw J van Capelleveen op 1 oktober in haar plaats verwelkomd. Aan het eind van het jaar kwam het bericht dat de heer L. Boomsma wegens vertrek bij de LHV zijn deelname moest beëindigen.

De stuurgroep overlegde in 2015 over de volgende onderwerpen:

- Analyse van de gegevens van ZiN.
- Feedback aan de Johannes Wierstichting op het concept van de e-learningcursus 'zorg voor ongedocumenteerden'.
- TBC-screening.
- Overdracht regeling ZiN aan CAK.
- Project illegale vreemdelingen Veldzicht.
- Voortgang van het pilotproject van het Rode Kruis, het achterstandsfonds van de KNMT en de Zorgbus van Dokters van de Wereld.

Vaste agendapunten zijn de kwartaaloverzichten van het gebruik van de website en het landelijk informatie- en adviespunt en het uitwisselen van informatie tussen de deelnemers aan Lampion

Externe contacten vanuit Lampion

- De voorzitter woonde op 10 april een bijeenkomst bij van de netwerkpartners van het Rode Kruisproject ondersteuning ongedocumenteerden.
- De voorzitter nam op 16 april deel aan de door Pharos en de VNG georganiseerde themabijeenkomst 'Gemeenten en de zorg voor illegalen'.
- Een aantal leden van Lampion woonde op 16 juni een bijeenkomst bij over knelpunten in de toegang tot medische zorg aan mensen zonder geldige verblijfstitel, georganiseerd door het College voor de Rechten van de Mens, de Nationale Ombudsman en de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken.
- Op 17 december woonde de voorzitter de conferentie bij van Dokters van de Wereld ter gelegenheid van de presentatie van de zorgbus.
- De secretaris heeft tijdens verschillende trainingen die zij gaf aan huisartsenpraktijken, justitieonderdelen en een ggz-instelling aandacht besteed aan de (toegang tot de) zorg aan illegalen.

Het Breed Medisch Overleg is in 2015 niet bijeengekomen; Lampion heeft de gedachtewisseling met de verschillende steunorganisaties gemist.

3. Financiën

Kosten		€	Bedrag
Loonkosten secretaris		€	14.605,00
Loonkosten administratieve ondersteuning		€	1.820,00
Materiële kosten: website		€	1.052,70
Lidmaatschap Picum			50,00
Totaal		€	17.527,70

Deze kosten betreffen de kosten die Pharos, als Lampion faciliterende instelling, maakt.

De werkelijke kosten liggen hoger. De uren die de deelnemers van de aan Lampion deelnemende organisaties ten behoeve van de activiteiten voor Lampion besteden, nemen deze organisaties voor eigen rekening. De kosten, zoals reiskosten, worden niet aan Lampion doorberekend. Daarnaast beschikt Lampion één dag per week over een vrijwilliger.

4. De uitvoering

Voor de voorlichting over de zorg aan illegalen beschikt Lampion over de website www.lampion.info. Vragenstellers kunnen hun vraag op het vragenformulier stellen en worden dan terug gemaild. Ook kunnen ze op het formulier aangeven dat ze terug gebeld willen worden. Het afgelopen jaar lukte het een aantal keer niet om contact te krijgen met een vragensteller omdat het mailadres niet klopte. In een geval was het niet mogelijk door de voicemail heen te komen.

4.1 De website

In 2015 zijn 19.049 pagina's opgevraagd, dit zijn er 2.390 meer dan in 2014 toen er 16.659 pagina's werden opgevraagd.

Tabel 1: Overzicht frequentie bezoek website-pagina's van hoog naar laag

Pagina	Aantal in 2015	Aantal in 2014	Aantal in 2013
Vreemdelingenwetgeving	6.721	5.542	4.115
Te verlenen zorg aan illegalen	4.304	3.062	2.403
Homepage + de daarop gepubliceerde nieuwsberichten	3.032	3.407	3.357
Opvang en onderdak	1.264	1.025	839
Wet- en regelgeving gezondheidszorg	938	652	725
Financiering van de zorg aan illegalen	917	1.025	839
Informatie over Lampion	703	762	777
Informatie- en adviespunt	321	604	632
Informatie over landen van herkomst	266	560	512
Overige pagina's	583	20	465
Totaal	19.049	16.659	14.664

4.2 Het Informatie- en adviespunt

Tabel 2: Overzicht van vragenstellers

Vragenstellers	Aantal	
<i>Zorgverleners/-instellingen</i>		
Huisarts	3	
Verloskundige	0	
Ziekenhuis	2	
Tandarts	0	
GGZ-instelling	0	
Instelling maatschappelijk werk	5	
Jeugdzorg	2	
Maatschappelijke opvangvoorziening	4	
Overige	6	
Subtotaal zorgverleners		22
<i>Overige vragenstellers</i>		
Familie/vrienden/kennissen		32
Cliënt zelf		17
School		0
Justitievoorziening		0
Overheidsinstantie		0
Rechtshulp		0
Organisatie tbv vluchtelingen/allochtonen/illegalen		1
Kerkelijke organisatie		0
Onderzoeker/student		4
Media		2
Overige		4
Totaal		60
Totaal-generaal		82

Tabel 3: Waarover had men informatie nodig

Onderwerp	2015	2014	2013
Financiering zorg aan illegalen	21	21	46
Algemene info over zorg aan illegalen	7	18	10
Interpretatie medisch noodzakelijke zorg	0	0	0
(Niet) betalen rekening	3	6	10
Mogelijkheid verzekering	2	3	2
Toegang tot de 2e lijn	13	7	5
Toegang tot AWBZ-voorzieningen	3	3	9
Hulpverlenings-/behandelmogelijkheden	14	11	12
Onderdak/huisvesting	8	4	5
Juridische/verblijfsrechtelijke procedures	16	12	8
Behandelmogelijkheden land van herkomst	1	0	0
Nazorg	0	0	0
Medische hulpmiddelen	0	0	0
Overig	10	13	23
Totaal	98	98	130

Tabel 4: Doorverwijzingen in verband met nader advies vanuit het Informatie- en adviespunt

Instantie	Aantal
Steunorganisaties voor ongedocumenteerden	6
Partners in Lampion	8
Juridisch loket/advocaat	10
Overig	2
Totaal	26

Tabel 5: Profiel van de illegale patiënt

Profiel	Aantal
Mannen	26
Vrouwen	31
Kinderen	12
Onbekend	16
Totaal	85

Het aantal patiënten is meer dan het aantal vragenstellers. Een paar vragen gaan over de moeders en hun kinderen.

Tabel 6: Overzicht van dit jaar en voorgaande jaren

	2015	2014	2013
Aantal vragenstellers	82	89	133
waarvan MOE-landers	0	2	3
Aantal onderwerpen	98	98	158
Aantal vrouwen	31	38	49
waarvan zwanger	11	12	14
Aantal mannen	26	21	62
Aantal kinderen	12	16	16
Vragen over tandartszorg	2	0	3

Beschouwing

Het gebruik van de website vertoont door de jaren heen een vrij stabiel beeld. De stijging in het bezoek aan de pagina's 'te verlenen zorg' en 'opvang en onderdak' is waarschijnlijk het gevolg van de bed, bad en brood-discussie.

GGZ

Toegang tot de GGZ voor illegalen blijft problemen opleveren. Huisartsen hebben problemen met het doorverwijzen van hun illegale patiënten naar de 2^e lijn. Dan zit er soms niets anders op dan te wachten tot de problemen zo ernstig zijn dat de 3^e lijn in beeld komt.

Aan illegalen moet medisch noodzakelijke zorg verleend worden. De zorgverlener stelt vast of zorg noodzakelijk is. Het wringt dan ook als een psychiatrisch ziekenhuis na ontvangst van het bericht dat een illegale patiënt zal worden uitgewezen – vanwege afwijzing van de aanvraag art. 64 – de patiënt ontslaat. Is de zorg op dat moment ineens niet meer noodzakelijk?

Het is begrijpelijk dat niet iedereen in de GGZ weet hoe om te gaan met illegale patiënten, maar het was toch een beetje vreemd dat de Psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis dat door ZiN gecontracteerd was de behandeling van een vrouw met schizofrenie weigerde omdat ze illegaal was.

Apotheker

Lampion kreeg dit jaar geen enkele vraag over de 5-euro-maatregel.

Er is een netwerk van gecontracteerde apothekers. Dat dit niet helemaal dekkend is, levert meestal geen problemen op. Dit is wel het geval in Almere. Illegale patiënten in Almere moeten hun medicatie in Amsterdam gaan halen. Dat is lastig als je ziek bent en ook nog over weinig inkomsten beschikt.

Nadat in een documentaire op de tv het doneren van overgebleven medicijnen voor illegalen aan de orde was geweest, kreeg Lampion een paar vragen waar men die medicijnen zou kunnen inleveren.

Justitie

Het komt voor dat mensen uit vreemdelingendetentie worden ontslagen, terwijl ze ziek zijn. Er wordt dan niet gezorgd voor een overdracht door de medische dienst naar een zorgverlener buiten het justitiële circuit.

Een man die hoognodig een ingreep, die door een arts van het detentiecentrum had kunnen worden verricht, nodig had werd slechts voorzien van het telefoonnummer van Lampion.

WMO

Lampion kreeg een aantal vragen binnen over zorg die voorheen onder de AWBZ viel, maar nu onder de WMO, zoals bijvoorbeeld woonbegeleiding voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Ook de opvangvoorzieningen vallen daaronder. Sommige gemeenten nemen illegalen mee, andere niet. Zo weigerde een gemeente het vervolgverblijf van een illegale vrouw in een Blijf-van-mijn-lijfhuis te vergoeden. Na de crisisopvang moest ze weg.

Monitor Regeling financiering zorg onverzekerbare vreemdelingen

In oktober bracht ZiN de 9^e monitor van de financieringsregeling uit. Hierin wordt aangekondigd dat komend jaar de uitvoering van de regeling zelf zal worden overgedragen aan het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

In de monitor wordt vermeld dat ZiN vermoedt dat een apotheek uit Oost-

Nederland valsheid in geschrifte heeft gepleegd. ZiN heeft daarvan aangifte gedaan, waarna de betrokken apotheker in mei 2015 is aangehouden. De financieringsregeling is laagdrempelig en op vertrouwen gebaseerd. Lampion waardeert zeer dat ZiN in staat is om degenen die dit vertrouwen beschamen toch op te sporen.

Uit de registratie van herkomstlanden blijkt dat de personen voor wie het grootste beroep op de regeling wordt gedaan, niet afkomstig zijn uit landen waarvandaan de meeste asielzoekers komen; het gaat dus voor een groot deel niet om uitgeprocedeerde asielzoekers.

5. Slotopmerkingen

Het afgelopen jaar was een lastig jaar voor het werken in de zorg voor illegalen. Enerzijds was er de transitie in de zorg, waardoor het niet meer voor iedereen duidelijk was welke zorg wel of niet meer voor vergoeding in aanmerking komt. Anderzijds was er de bed, bad en brood-discussie. In de berichtgeving daaromtrent in de media kwam nogal eens voorbij dat uitgeprocedeerde asielzoekers geen toegang hadden tot medische zorg.

Bijlage 1

Samenstelling Stuurgroep

Voorzitter Mevrouw W. Voogt

Samenwerkende organisaties

Defence for Children	Mevrouw M. Begemann
Dokters van de Wereld	Mevrouw M. Kroesen
GGD Nederland	De heer R. Smit
GGZ Nederland	Mevrouw M. Jonkers
Johannes Wierstichting	Meelezend lid
KNCV Tuberculosefonds	Mevrouw N. Jansen
KNOV	Mevrouw A. Wils / Mevrouw J. van Capelleveen
LHV	De heer L. Boomsma
Pharos	Mevrouw M. Mensinga, secretaris
Nederlands Rode Kruis, pilotproject	Mevrouw C. Pronk
Soa Aids Nederland	De heer R. Brands
VluchtelingenWerk Nederland	Mevrouw K. Franssen
Waarnemer: ZiN	De heer J. van Amen / De heer J. Knollema
Waarnemer: KNMT	Mevrouw R. Neumann